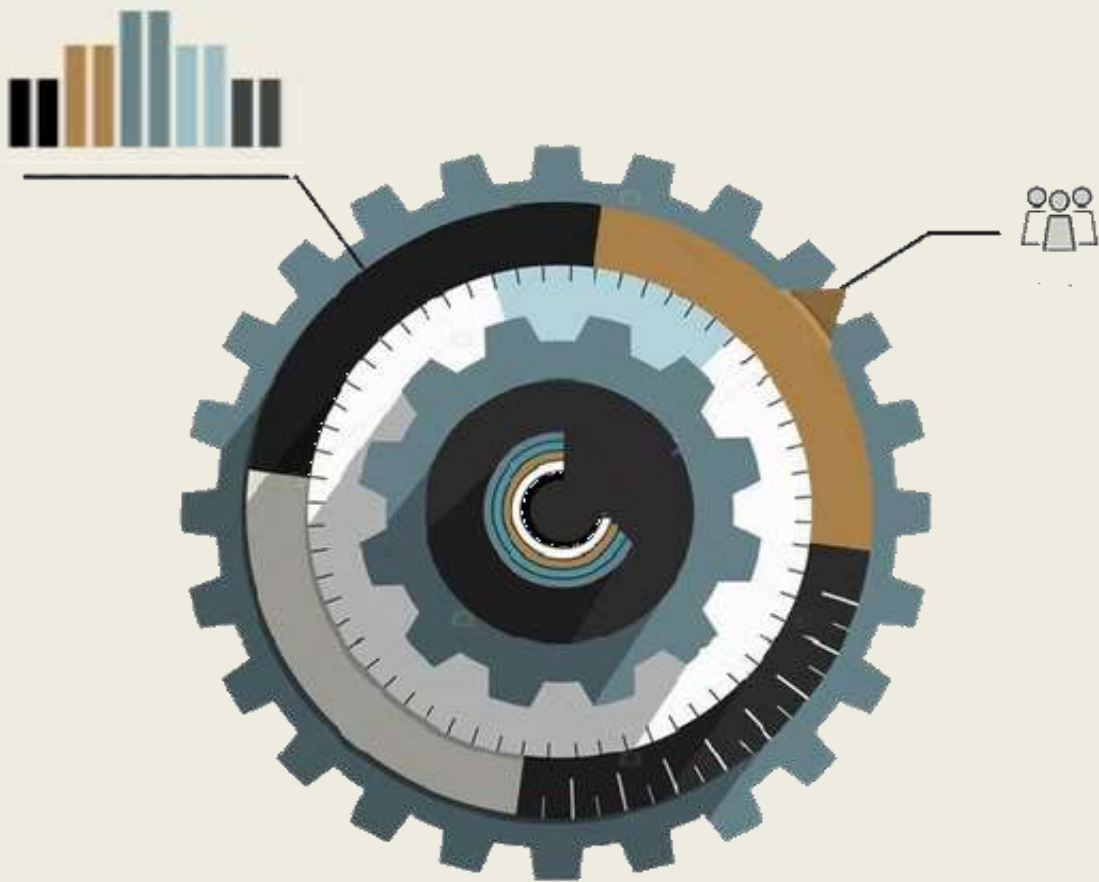

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

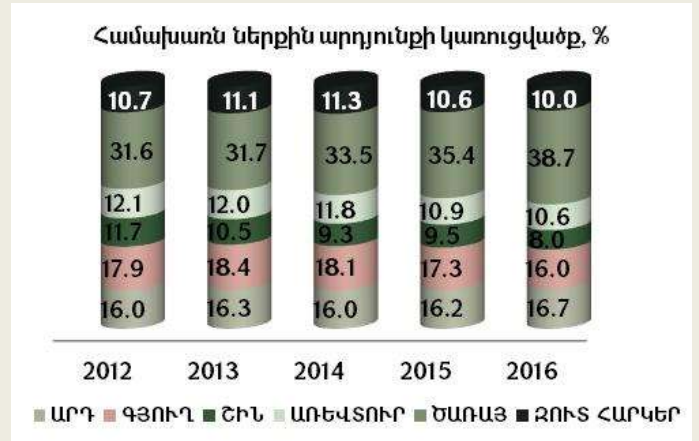
ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

- 1 ՀԱՄԱԽԱՌՆ ՆԵՐՔԻՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ ԵՎ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՈՒԹՅԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇ 3
 - 1.1 ՀԱՄԱԽԱՌՆ ՆԵՐՔԻՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ..... 3
 - 1.2 ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՈՒԹՅԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇ ԵՎ ՃՅՈՒՂԱՅԻՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄՆԵՐ..... 5
- 2 ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՏՎԱԾ..... 10
 - 2.1 ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՌԵՎՏՈՒՐ..... 10
 - 2.2 ՕՏԱՐԵՐԿՐՅԱ ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԶՈՒՏ ՀՈՍՔԵՐ..... 13
- 3 ՊԵՏԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵ ԵՎ ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔ..... 14
 - 3.1 ՊԵՏԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵ 14
 - 3.2 ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔ..... 15
- 4 ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՎԱՐԿԱՎՈՐՈՒՄ 17
- 5 ՏՐԱՆՍՖԵՐՏՆԵՐ..... 19

1 ՀԱՄԱԽԱՌՆ ՆԵՐՔԻՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ ԵՎ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՈՒԹՅԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇ

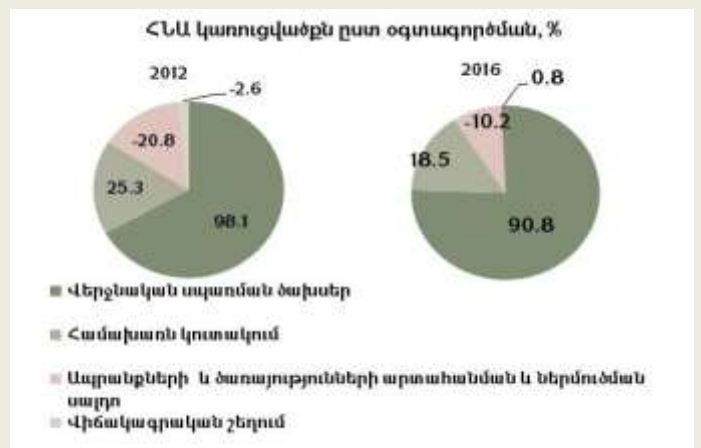
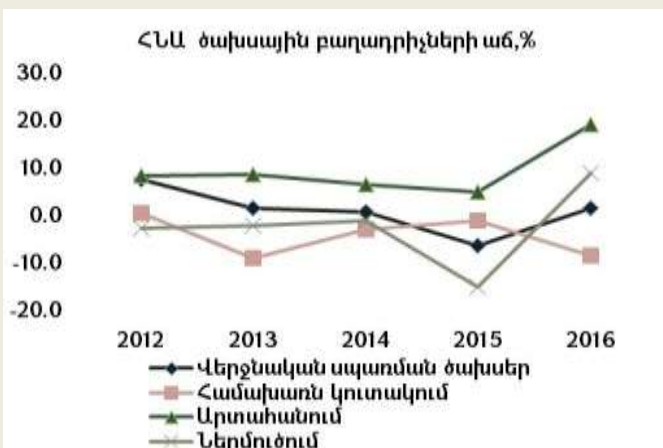
1.1 ՀԱՄԱԽԱՌՆ ՆԵՐՔԻՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ (ՀՆԱ)

2016 թվականին ՀՆԱ աճը կազմել է 0.2%, ինչը 2009 թվականից ի վեր արձանագրված ամենացածր ցուցանիշն է: Արդյունաբերության ավելացված արժեքի աճը կազմել է 5.1% (նպաստումը ՀՆԱ աճին՝ 0.8 տոկոսային կետ), առևտուր և ծառայություններին՝ 4.0% (նպաստումը՝ 1.9 տոկոսային կետ): Գյուղատնտեսության ավելացված արժեքը նվազել է 5.8%-ով (նպաստումը՝ -1.0 տոկոսային կետ), շինարարությանը՝ 11.3%-ով (նպաստումը՝ -1.0 տոկոսային կետ), իսկ զուտ հարկերը 4.3%-ով (նպաստումը՝ -0.5 տոկոսային կետ):

ՀՆԱ կառուցվածքում նկատելի է ծառայությունների մասնաբաժնի կայուն ավելացման միտումը: Վերջինիս մասնաբաժինը 2016 թվականին 2012 թվականի համեմատությամբ ավելացել է 7.1 տոկոսային կետով: Հաշվետու տարում 2012 թվականի համեմատությամբ արդյունաբերության մասնաբաժինն ավելացել է 0.7 տոկոսային կետով, իսկ առևտրի, շինարարության ու գյուղատնտեսության մասնաբաժինները նվազել են համապատասխանաբար 1.5; 3.7 և 1.9 տոկոսային կետով:

Ըստ ՀՆԱ Հիմնական Ծախսային բաղադրիչների աճել են վերջնական սպառման ծախսերը, ապրանքների և ծառայությունների արտահանումը և ներմուծումը՝ համապատասխանաբար 1.4%, 19.2% և 8.8%-ով, իսկ համախառն կուտակումը նվազել է 8.5%-ով:

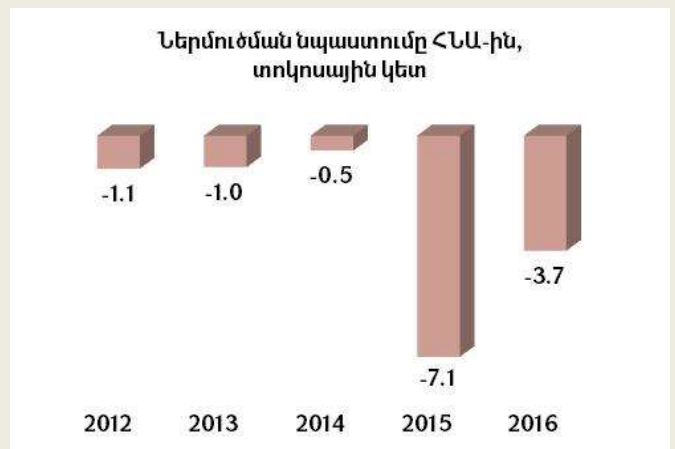
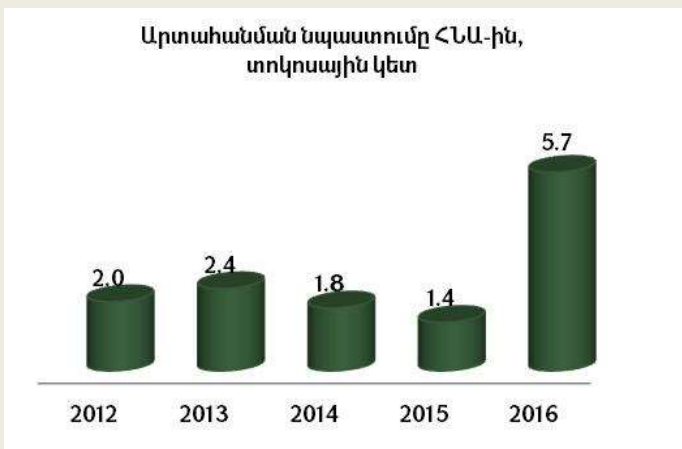
2012 թվականի համեմատությամբ 2016 թվականին ՀՆԱ կառուցվածքում համապատասխանաբար 7.3 և 6.8 տոկոսային կետով կրճատվել են վերջնական սպառման ծախսերի ու համախառն կուտակման մասնաբաժինները: Վերջինս նվազեցնում է հետագա տարիներին տնտեսական աճի ապահովման հնարավորությունները: Միաժամանակ, կրճատվել է նաև ապրանքների և ծառայությունների արտահանման և ներմուծման բացասական սալդոյի մասնաբաժինը՝ 10.6 տոկոսային կետով:

ՀՆԱ բաղադրիչները օգտագործման եղանակով, 2015-2016թթ

	2015			2016		
	ընթացիկ գներով, մլրդ դրամ	կառուցվածք, %	աճի տեմպը, %	ընթացիկ գներով, մլրդ դրամ	կառուցվածք, %	աճի տեմպը, %
Ներքին արդյունք (համախառն, շուկայական գներով)	5032.1	100.0	103.0	5067.9	100.0	100.2
Վերջնական սպառման ծախսեր	4589.7	91.6	93.6	4602.6	90.8	101.4
Համախառն կուտակում	1045.9	20.4	98.8	938.6	18.5	91.5
Ապրանքների և ծառայությունների արտահանման և ներմուծման սալդո	-612.2	-11.5	x	-515.1	-10.2	x
արտահանում	1499.4	29.7	104.9	1679.6	33.1	119.2
ներմուծում	2111.5	41.3	84.9	2194.7	43.3	108.8
Վիճակագրական շեղում	8.6	-0.4	x	41.8	0.8	x

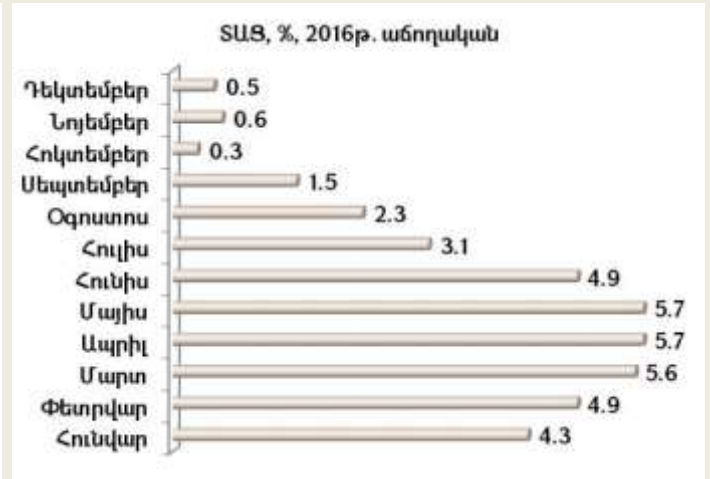
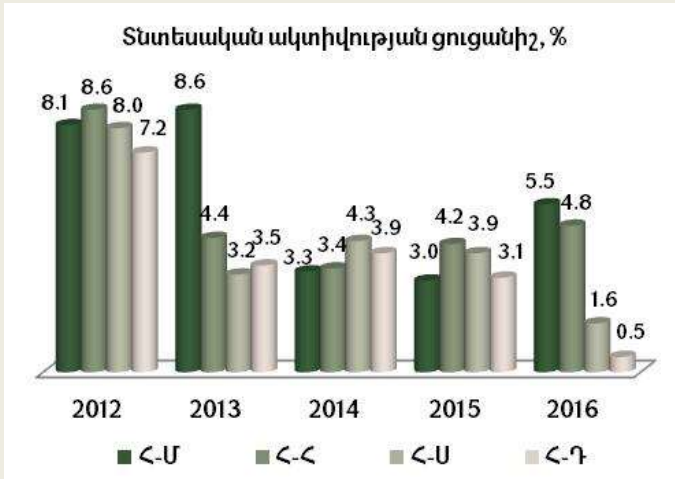
Վերջնական սպառման ծախսերի աճին նպաստել են տնային տնտեսությունների 0.9%, պետական հիմնարկների 3.8% և տնային տնտեսությունները սպասարկող ոչ առևտրային կազմակերպությունների 12.3% վերջնական սպառման ծախսերի աճերը: Բնակչության անհատական պահանջմունքները նվազել են 5.8%-ով:

2016 թվականի ՀՆԱ աճին՝ արտահանման 5.7 տոկոսային կետով նպաստումը թույլ է տվել տնտեսությունը պահել դրական աճի տիրույթում:

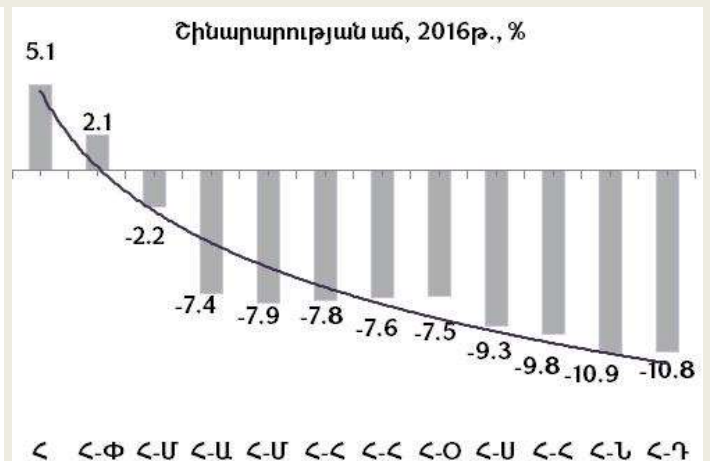
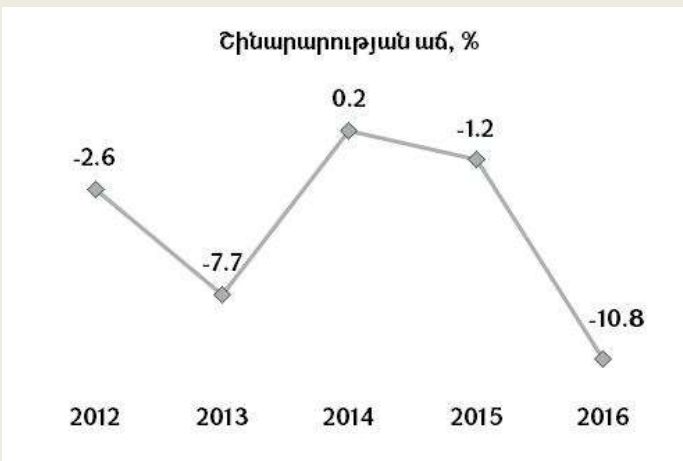
1.2 ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՈՒԹՅԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇ ԵՎ ՃՅՈՒՂԱՅԻՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄՆԵՐ

2016 թվականին տնտեսական ակտիվության ցուցանիշը (ՏԱՑ) կազմել է 100.5%: 2016թ. դեկտեմբերը 2015թ. դեկտեմբերի նկատմամբ այն կազմել է 99.9%, իսկ 2016թ. դեկտեմբերը 2016թ. նոյեմբերի նկատմամբ՝ 117.9%: 2016 թվականի մայիսից ամսական աճողական ՏԱՑ-ը դրսևորել է դանդաղող աճի միտումներ:

ՏԱՑ-ի վրա բացասական են ազդել գյուղատնտեսության համախառն արտադրանքի 5.2% և շինարարության ծավալի 10.8% նվազումները: Աճ է գրանցվել ծառայությունների ոլորտում՝ 7.1%, արդյունաբերությունում՝ 6.7% և առևտրի շրջանառությունում՝ 1.0%:

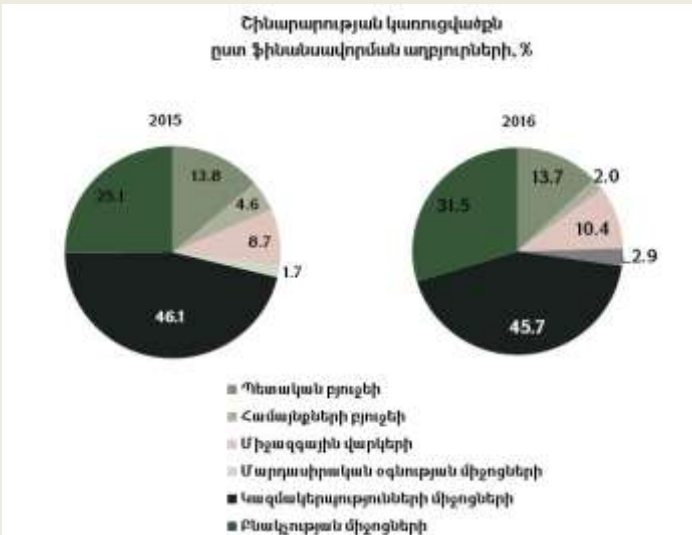
ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ծավալը 2016 թվականին նվազել է 10.8%-ով: Եթե 2015թվականին ամսական աճի ցուցանիշով շինարարությունում նվազում էր գրանցվել միայն նոյեմբեր և դեկտեմբեր ամիսներին, ապա 2016թ., բացառությամբ հունվար և փետրվարի, բոլոր ամիսներին գրանցվել է ցուցանիշի նվազում:

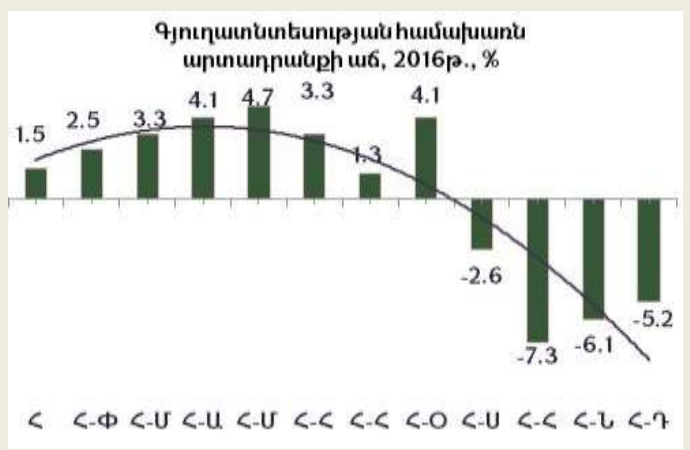
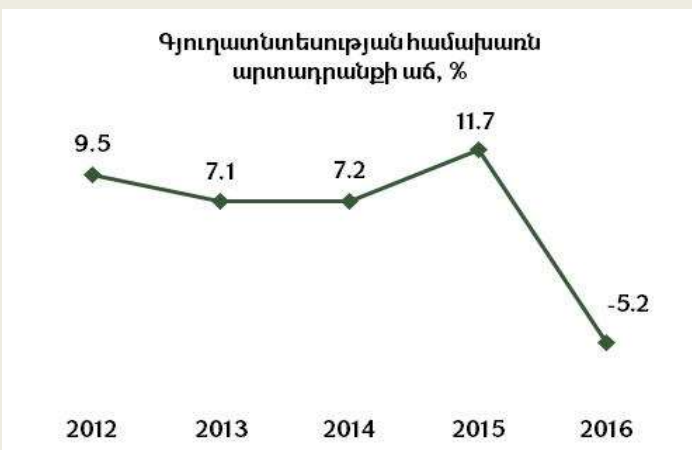
Ըստ գործունեության տեսակների 2016 թվականին շինարարության աճ է գրանցվել հետևյալ ենթա-ճյուղերում (ներկայացված է ըստ տեսակարար կշռի մեծության նվազման). տրանսպորտ՝ 3.3%, էլեկտրականության, գազի, գոլորշու և լավորակ օդի մատակարարում՝ 54.6%, գյուղատնտեսություն, անտառային տնտեսություն և ձկնորսություն՝ 55.8%, սպասարկման այլ ծառայություններ՝ 12.0%, մշակող արդյունաբերությունում՝ 61.7%, հանքագործական արդյունաբերությունում՝ 89.4%, ֆինանսական և ապահովագրական գործունեություն՝ 73.6%:

Շինարարության ծավալները նվազել են անշարժ գույքի հետ կապված գործունեության գծով՝ -15.3%, մշակույթ, զվարճություններ հանգիստ՝ -16.2%, տեղեկատվություն և կապ՝ -33.1%:

Ըստ ֆինանսավորման աղբյուրների շինարարության աճ է գրանցվել միջազգային վարկերի գծով՝ 28.3%: Նվազում է գրանցվել մարդասիրական օգնության՝ -60.3%, պետական բյուջեի՝ -36.9%, բնակչության միջոցների՝ -11.6%, կազմակերպությունների միջոցների՝ -8.6%, համայնքների միջոցների՝ -3.8% գծով:

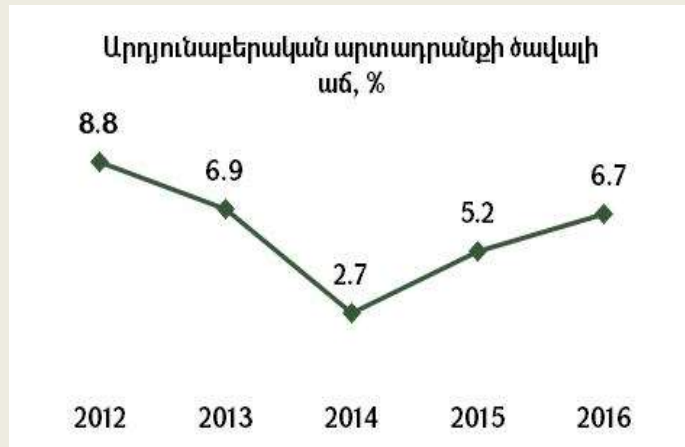
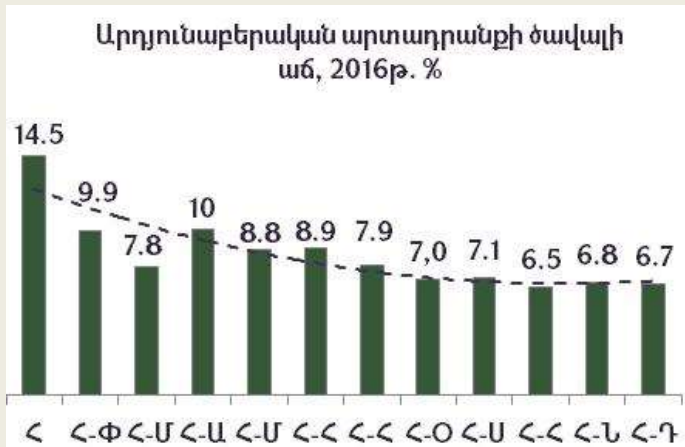
ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ համախառն արտադրանքը 2016 թվականին նվազել է 5.2%-ով: Աննախադեպ անկում է գրանցվել սեպտեմբերին՝ 2015 թվականի սեպտեմբերի նկատմամբ նվազելով 19.5%-ով (2015թ. համանման ցուցանիշը՝ 6.4% աճ) և հոկտեմբերին՝ 2015 թվականի հոկտեմբերի նկատմամբ՝ 29.8%-ով (2015թ. համանման ցուցանիշը՝ 13.2% աճ): Նոյեմբերին նախորդ տարվա նոյեմբերի նկատմամբ գրանցվել է 6.3% աճ (ինչը ավելի ցածր է քան 2015 թվականի համանման ցուցանիշը՝ 11.3%), դեկտեմբերը դեկտեմբերի նկատմամբ՝ 6.5% աճ (2015թ. համանման ցուցանիշը՝ 13.0% աճ):

Գյուղատնտեսության համախառն արտադրանքի ծավալի նվազումը պայմանավորված է առավել մեծ տեսակարար կշիռ ունեցող բուսաբուծության ենթաճյուղում գրանցված 11.7% նվազմամբ: Անասնաբուծության ենթաճյուղում գրանցվել է 4.7%, իսկ ձկնորսության և ձկնաբուծության ենթաճյուղում՝ 3.0% աճ:

Բուսաբուծության արտադրատեսակներից էական նվազում է գրանցվել խաղողի համախառն բերքի՝ -42.2%, պտուղ հատապտուղների՝ -37.2%, բոստանային կուլտուրաների՝ -17.7% և բանջարեղենի՝ -3.9%, հացահատիկի և հատիկազրնդեղենների՝ -2.5%, կարտոֆիլի՝ -4.2% գծով: Գյուղատնտեսական կենդանու և թռչնի իրացման ծավալների աճը կազմել է 6.2%, կաթի արտադրությանը՝ 3.5%, ձվի արտադրությանը՝ 5.3%:

ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐԱՆՔԻ ծավալի աճը կազմել է 6.7%: Աճ է գրանցվել արդյունաբերության բոլոր 4 ճյուղերում հանքագործական արդյունաբերություն և բացահանքերի շահագործում 8.3% (աճը դանդաղման միտում ունի), մշակող արդյունաբերություն՝ 7.7% (աճը հունիսից արագացման միտում ունի), էլեկտրաէներգիայի, գազի, գոլորշու և լավորակ օդի մատակարարում 2.0% (աճը տարեսկզբից դանդաղման միտում ունի) և ջրամատակարարում, կոյուղի, թափոնների կառավարում և վերամշակում 7.0% (աճը տարեսկզբից դանդաղման միտում ունի):

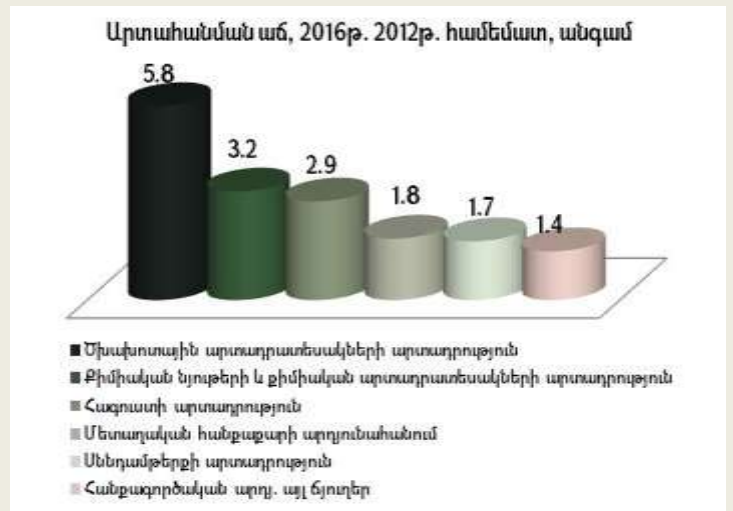

Շարունակվում է մշակող արդյունաբերությունում էական տեսակարար կշիռ ունեցող սննդի արդյունաբերության, ծխախոտային արտադրատեսակների արտադրության, դեղագործական արտադրանքի արտադրության արտահանման ծավալների աճի միտումը:

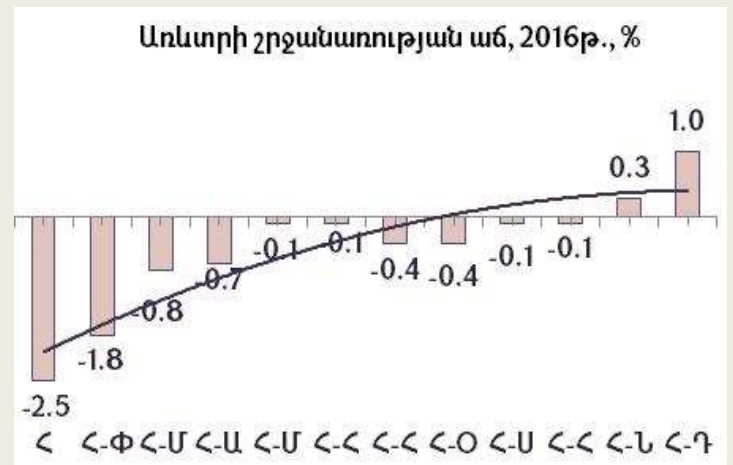
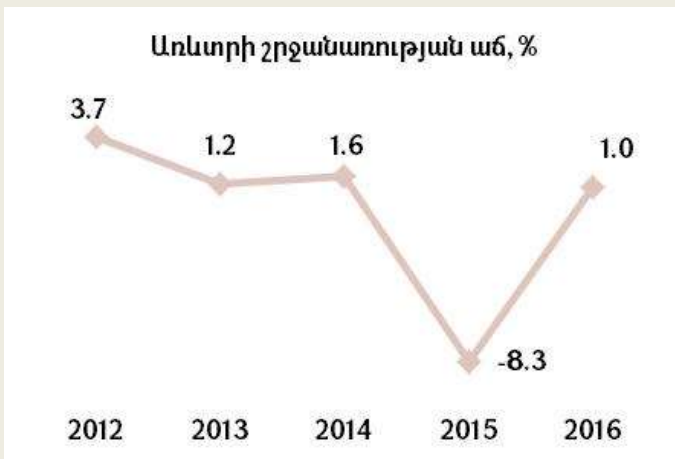
Մշակող արդյունաբերության ենթաճյուղերի աճը և կառուցվածքը, %

	Աճ 2015թ. նույն ժ/2 նկատմամբ, %	Կառուցվածք, %
Սննդամթերքի արտադրություն	2.6	20.1
Հիմնային մետաղների արտադրություն	3.0	10.7
Ծխախոտային արտադրատեսակների արտադրություն	23.5	9.5
Խմիչքների արտադրություն	7.4	7.8
Արտադրատեսակների արտադրություն, չներառված ուրիշ խմբավորումներում	87.0	2.7
<i>Այլ ոչ մեքանիկական հանքային արտադրատեսակների արտադրություն</i>	-20.4	2.4
Ռետինե և պլաստմասսայե արտադրատեսակների արտադրություն	7.2	1.9
Թղթի և թղթե արտադրատեսակների արտադրություն	0.1	1.5
Պոլիգրաֆիական գործունեություն, գրառված կրիչների բազմացում	2.8	0.9
Հագուստի արտադրություն	16.4	0.8
Պատրաստի մետաղական արտադրատեսակների արտադրություն	6.7	0.7
<i>Քիմիական նյութերի և քիմիական արտադրատեսակների արտադրություն</i>	-8.7	0.6
Դեղագործական արտադրանքի արտադրություն	6.0	0.6
Էլեկտրական սարքավորանքի արտադրություն	56.0	0.5
Համակարգիչների, էլեկտրոնային և օպտիկական սարքավորումների արտադրություն	27.5	0.4
Մեքենաների և սարքավորանքի արտադր. չներառված ուրիշ խմբավորումներում	6.7	0.3
Կահույքի արտադրություն	15.3	0.2
Մեքենաների և սարքավորանքի նորոգում և տեղադրում	35.5	0.1
Փայտանյութի մշակում, բացի կահույքից	18.8	0.1
Կաշվի, կաշվե արտադրատեսակների արտադրություն	19.2	0.1
<i>Մանածագործական արտադրատեսակների արտադրություն</i>	-4.8	0.0

Նախորդ երեք տարիների արտահանման ծավալների նվազման դիմաց հաշվետու ժամանակահատվածում աճ է գրանցվել խմիչքների արտադրության, պատրաստի մետաղական արտադրատեսակների, այլ ոչ մետաղական արտադրատեսակների արտահանման գծով:

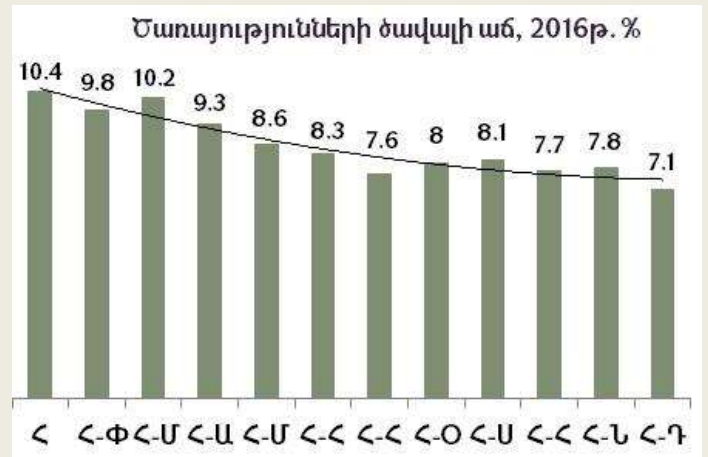
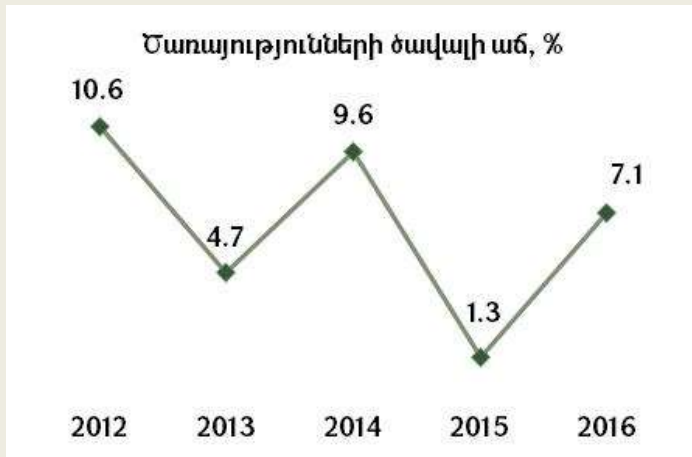

ԱՌԵՎՏՐԻ ՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅՈՒՆՆ 2016 թվականին աճել է 1.0%-ով (դեկտեմբերը դեկտեմբերի նկատմամբ 4.4%): Ընդ որում, մանրածախ առևտրի շրջանառությունը նվազել է 2.6%-ով, մեծածախ առևտրի ծավալներն աճել են 4.5%, իսկ ավտոմեքենաների առևտրինը՝ 22.5%-ով:

Ըստ առևտրի օբյեկտների՝ առավել մեծ տեսակարար կշիռ ունեցող (77.5%) խանութների միջոցով իրականացվող մանրածախ առևտրի ծավալներն աճել են 2.1%-ով, սակայն առևտրի մյուս օբյեկտների գծով գրանցվել են նվազումներ. առևտրի այլ օբյեկտներ (ներառում է շարժիչային և կենցաղային վառելիքի մանրածախ առևտրի կետերը)՝ -23.8% (տեսակարար կշիռը՝ 12.3%), սպառողական ապրանքների շուկաներ՝ -2.6% (տեսակարար կշիռը՝ 6.5%), գյուղատնտեսական արտադրանքի շուկաներ՝ -7.0% (տեսակարար կշիռը՝ 1.5%), կրպակներ՝ -5.0% (տեսակարար կշիռը՝ 2.2%):

ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ծավալի աճը 2016 թվականին կազմել է 7.1%: Ծառայությունների կառուցվածքում շարունակում են գերակշռել ծառայությունների հետևյալ տեսակները՝ «Ֆինանսական և ապահովագրական գործունեություն», «մշակույթ, զվարճություններ և հանգիստ», «տեղեկատվություն և կապ» և «տրանսպորտ» և «կացության և հանրային սննդի կազմակերպում»: 2016 թվականին ծառայությունների կառուցվածքում նշվածները միասին կազմել են 76.4%:

Բացառությամբ «մասնագիտական, գիտական և տեխնիկական գործունեություն» տեսակի (նվազումը՝ 2.9%, տեսակարար կշիռը՝ 5.3%)՝ աճ է գրանցվել ծառայությունների մյուս բոլոր տեսակներով:

Ծառայությունների աճը և կառուցվածքը, 2016թ.

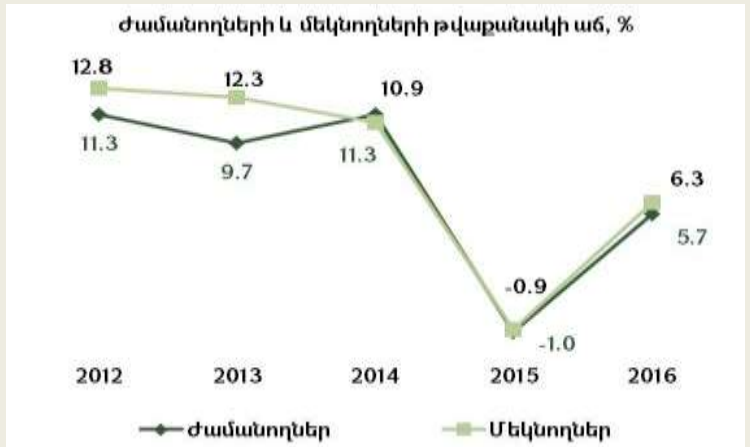
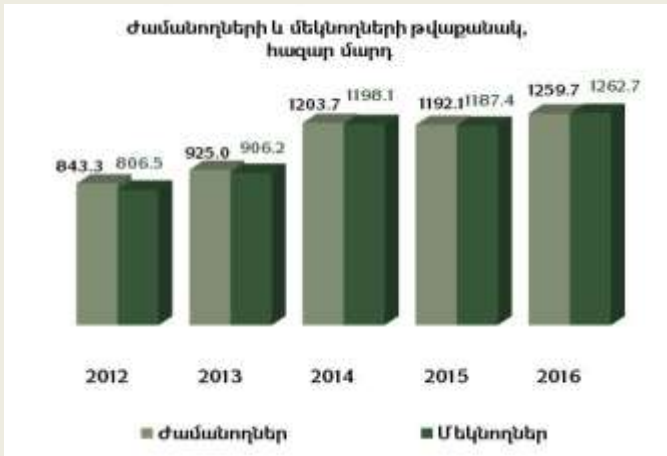
	Աճ, %	Տեսակարար կշիռ, %
Ֆինանսական և ապահովագրական գործունեություն	3.9	19.5
մշակույթ, զվարճություններ և հանգիստ	22.2	18.7
տեղեկատվություն և կապ	0.2	17.4
տրանսպորտ	17.9	13.3
կացության և հանրային սննդի կազմակերպում	0.1	7.5
վարչարարական և օժանդակ գործունեություն	2.7	4.8
կրթություն	4.8	4.1
առողջապահություն և բնակչության սոցիալական սպասարկում	1.8	3.7
անշարժ գույքի հետ կապված գործունեություն	5.8	3.7
սպասարկման այլ ծառայություններ	4.0	2.0

ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՀԵՌԱՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ. 2016 թվականին ՏՀՏ ոլորտում գրանցվել է 1.1% աճ: Աճը պայմանավորված է ՏՀՏ առևտրի 8.7% աճով: ՏՀՏ ծառայությունները նախորդ տարվա բացասական ցուցանիշի նկատմամբ արձանագրել են աճի զրոյական մակարդակ: Ընդ որում, վերջինիս գերակշռող մասը կազմող հեռահաղորդակցության ծառայությունների ծավալը նվազել է 9.8%-ով: Նվազում է գրանցվել ՏՀՏ արտադրության գծով՝ 1.8%-ով:

<< տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարության կողմից վարվող վարչական ռեգիստրի տվյալների համաձայն 2016 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՏՏ ծառայությունների բնագավառում գործունեություն են իրականացնում 512 ընկերություններ և անհատ ձեռնարկատերեր, որոնց աշխատողների թիվը կազմում է 6223 մարդ: Շրջանառության ծավալը կազմել է 62.5 մլրդ դրամ, որից արտահանումը՝ 43.3 մլրդ դրամ:

2016 թվականի ընթացքում հարկային արտոնություններից օգտվելու նպատակով հավաստագրվել են 102 ընկերություններ, որոնց կողմից ստեղծվել են 412 նոր աշխատատեղ:

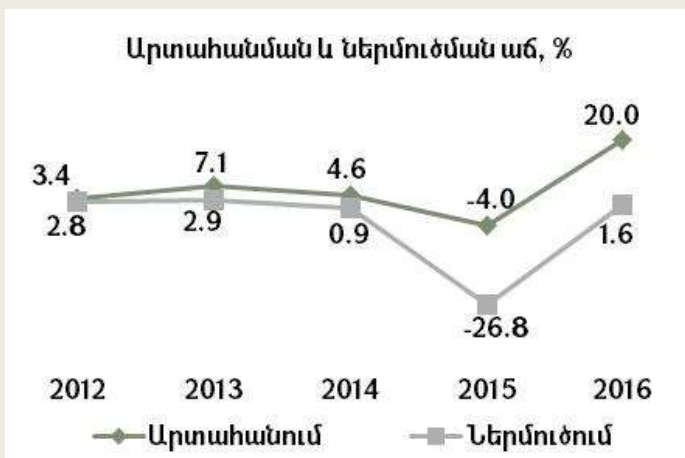
ԶՐՈՍԱՇՐՋՈՒԹՅՈՒՆ. 2016 թվականին հանրապետություն է ժամանել 1 մլն 259 հազար 657 զբոսաշրջիկ կամ 2015 թվականի նկատմամբ ցուցանիշն աճել է 5.7%-ով: Զբոսաշրջության նպատակով հանրապետությունից մեկնել է 1 մլն 262 հազար 687 մարդ կամ 2015 թվականի նկատմամբ ցուցանիշն աճել է 6.3%-ով:

2 ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՏՎԱԾ

2.1 ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՌԵՎՏՈՒՐ

2016 թվականին արտաքին առևտրաշրջանառությունը աճել է 7.4%: Արտահանումն աճել է 20.0%, իսկ ներմուծումը՝ 1.6%-ով:

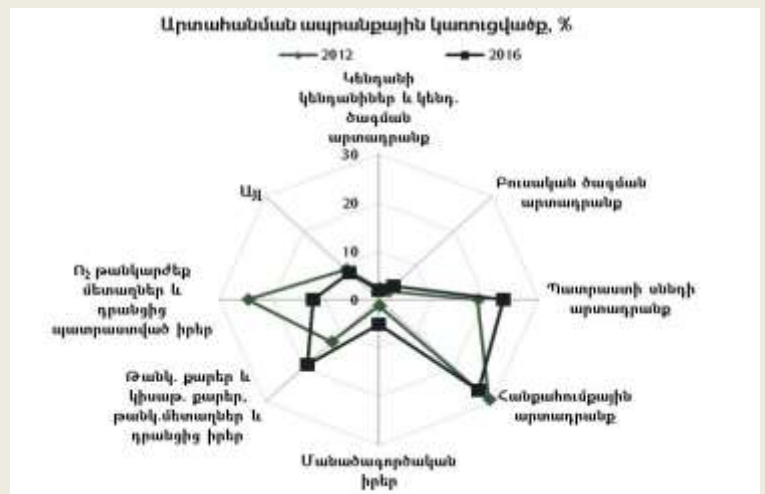
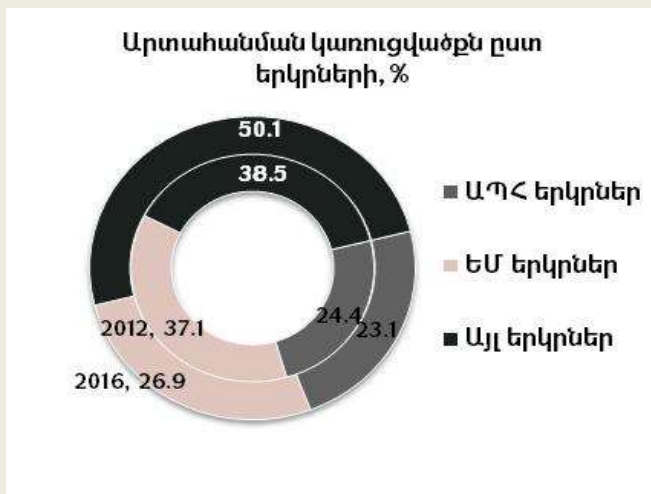
	հազար ԱՄՆ դոլար				
	2012	2013	2014	2015	2016
Առևտրաշրջանառություն	5641.4	5864.6	5971.7	4740.9	5075.3
Ապրանքների արտահանում	1380.2	1478.7	1547.3	1485.3	1782.9
Ապրանքների ներմուծում	4261.2	4385.9	4424.4	3239.2	3292.4
Առևտրի հաշվեկշիռ	-2881.0	-2907.2	-2877.1	-1753.9	-1509.5

Արտահանում

Ըստ ապրանքախմբերի՝

արտահանման աճ է գրանցվել կենդանական և բուսական ծագման յուղեր և ճարպեր՝ 11.2 անգամ, բուսական ծագման արտադրանք՝ 83.2%, թանկարժեք և կիսաթանկարժեք քարեր, թանկարժեք մետաղներ և դրանցից իրեր՝ 73.9%, կոշիկեղեն, գլխարկներ, հովանոցներ՝ 63.2%, մեքենաներ, կաշվի հումք, կաշի, մորթի և դրանցից պատրաստված իրեր՝ 51.1%, վերգետնյա, օդային և ջրային տրանսպորտի միջոցներ՝ 43.2%, մեքենաներ, սարքավորումներ և մեխանիզմներ՝ 37.3%, մանածագործական իրեր՝ 36.7%, պատրաստի սննդի արտադրանք՝ 28.6%, սարքեր և ապարատներ՝ 27.7%, փայտ և փայտյա իրեր՝ 27.4%, իրեր քարից, գիպսից, ցեմենտից՝ 26.1%, քիմիայի և դրա հետ կապված արդյունաբերության ճյուղերի արտադրանք՝ 15.5%, տարբեր արդյունաբերական ապարատներ՝ 10.6%:

արտահանման նվազում է գրանցվել հետևյալ ապրանքախմբերի գծով՝ կենդանի կենդանիներ և կենդանական ծագման արտադրանք՝ -23.7%, ոչ թանկարժեք մետաղներ և դրանցից պատրաստված իրեր՝ -3.1%, հանքահումքային արտադրանք՝ -1.3%, պլաստմասսա և դրանցից իրեր, կաուչուկ և ռետինե իրեր՝ -1.7%, թուղթ և թղթից իրեր՝ -1.5%:

Ըստ երկրների խմբերի (հիմնական գործընկեր երկրներն՝ ըստ խմբում տեսակարար կշռի նվազման)

ԱՊՀ ԵՐԿՐՆԵՐ – արտահանման աճը կազմել է 43.5%,

- Արտահանման աճ է գրանցվել դեպի Ռուսաստան՝ 51.5%, Բելառուս՝ 2.1 անգամ, Ուկրաինա՝ 29.7%, Ղազախստան՝ 42.9%:
- Արտահանման նվազում է գրանցվել դեպի Թուրքմենստան -66.9% և ԱՊՀ այլ երկրներ՝ -12.0%:

ԵՄ ԵՐԿՐՆԵՐ արտահանման աճը կազմել է 15.9%,

- Արտահանման աճ է գրանցվել դեպի Բուլղարիա՝ 93.1%, Նիդերլանդներ՝ 7.4%, Լեհաստան՝ 29.2%:
- Նվազում է գրանցվել դեպի Գերմանիա՝ -0.9%, Բելգիա՝ -2.0%, Իտալիա՝ -2.0%, Ռումինիա՝ -30.7%:

ԱՅԼ ԵՐԿՐՆԵՐ արտահանման աճը կազմել է 13.7%,

- Արտահանման աճ է գրանցվել դեպի Վրաստան՝ 17.3%, Կանադա՝ 29.2%, Իրաք՝ 5.6%, «Այլ երկրներ» ենթախումբ՝ 74.5%, Շվեյցարիա՝ 91.6%, Արաբական Միացյալ Էմիրություններ՝ 7.0 անգամ:
- Նվազում է գրանցվել դեպի Չինաստան՝ -41.7%, Իրանի Իսլամական Հանրապետություն՝ -8.4%, ԱՄՆ՝ -26.7%, Թուրքիա՝ -66.3%:

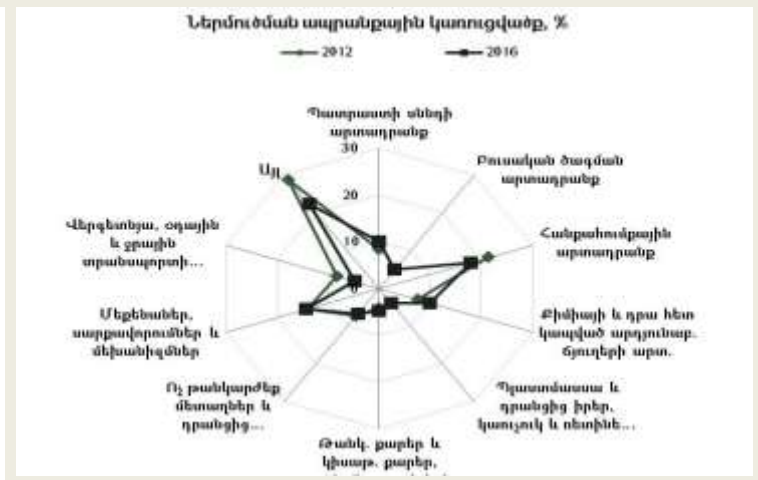
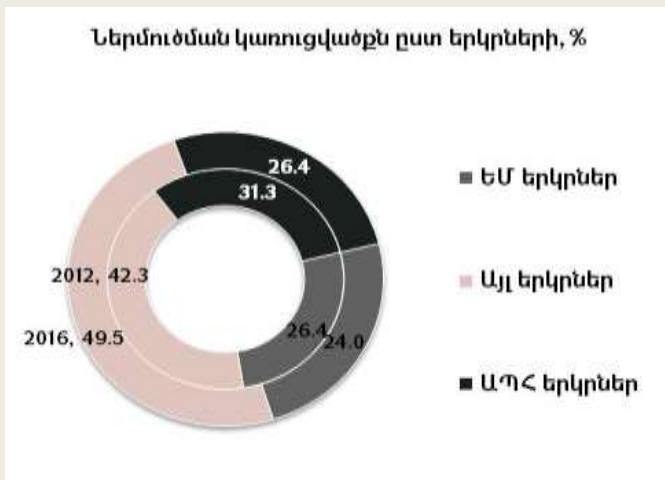
Ներմուծում

Ըստ ապրանքախմբերի՝

ներմուծման աճ է գրանցվել հետևյալ ապրանքախմբերի գծով. կոշկեղեն, գլխարկներ, հովանոցներ՝ 59.0%, մանածագործական իրեր՝ 37.1%, թանկարժեք և կիսաթանկարժեք քարեր, թանկարժեք մետաղներ և դրանցից իրեր՝ 36.8%, կաշվի հումք, կաշի, մորթի և դրանցից պատրաստված իրեր՝ 30.4%, մեքենաներ, սարքավորումներ և մեխանիզմներ՝ 13.9%, քիմիայի և դրա հետ կապված արդյունաբերության ճյուղերի արտադրանք՝ 8.7%, տարբեր արդյունաբերական ապարատներ՝ 6.2%, պատրաստի սննդի արտադրանք՝ 5.4%, թուղթ և թղթից իրեր՝ 4.1%, իրեր քարից, գիպսից, ցեմենտից՝ 1.0%:

ներմուծման նվազում է գրանցվել հետևյալ ապրանքախմբերի գծով. վերգետնյա, օդային և ջրային տրանսպորտի միջոցներ՝ -16.2%, ոչ թանկարժեք մետաղներ և դրանցից պատրաստված իրեր՝ -

12.5%, կենդանի կենդանիներ և կենդանական ծագման արտադրանք՝ -12.3%, բուսական ծագման արտադրանք՝ -14.0%, հանքահումքային արտադրանք՝ -7.5%, փայտ և փայտյա իրեր՝ -7.3%, պլաստմասսա և դրանցից իրեր, կաուչուկ և ռետինե իրեր՝ -4.8%, կենդանական և բուսական ծագման յուղեր և ճարպեր՝ -3.3%, սարքեր և ապարատներ՝ -18.2%:

Ըստ երկրների խմբերի (հիմնական գործընկեր երկրներն ըստ խմբում տեսակարար կշռի նվազման)

ԱՊՀ ԵՐԿՐՆԵՐ - ներմուծման աճը կազմել է 10.1%:

- Ներմուծման աճ է գրանցվել հետևյալ երկրներից. Ռուսաստան՝ 14.4%, Բելառուս՝ 5.5%, Ղազախստան՝ 81.7%, Թուրքմենստան՝ 2.8 անգամ:
- Ներմուծման նվազում է գրանցվել Ուկրաինայից՝ -16.5%:

ԵՄ ԵՐԿՐՆԵՐ – ներմուծումը նվազել է 3.5%-ով:

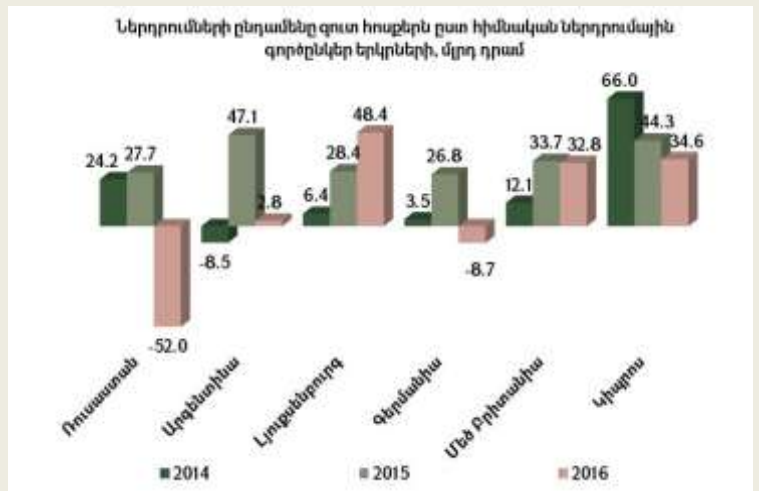
- Ներմուծման աճ է գրանցվել հետևյալ երկրներից. Գերմանիա՝ 3.9%, Բելգիա՝ 12.2%, «ԵՄ այլ երկրներ» ենթախումբ՝ 32.4%, Լեհաստան՝ 5.2%, Ավստրիա՝ 1.1%, Շվեդիա՝ 60.4% և Կիպրոս՝ 7.6%:
- Ներմուծման նվազում է գրանցվել Իտալիայից՝ -15.7%, Միացյալ Թագավորությունից՝ -11.1%, Ֆրանսիայից՝ -27.0%, Նիդերլանդներից՝ -6.1% և Իսպանիայից՝ -8.4%:

ԱՅԼ ԵՐԿՐՆԵՐ - ներմուծման աճը կազմել է 0.1%:

- Ներմուծման աճ է գրանցվել հետևյալ երկրներից. Վրաստան՝ 8.1%, Արաբական Միացյալ Էմիրություններ՝ 10.6%, Չինաստան՝ 6.8%, Շվեյցարիա՝ 18.0%, Թուրքիա՝ 25.5%:
- Ներմուծման նվազում է գրանցվել «Այլ երկրներ» ենթախմբից՝ -2.2%, Իրանի Իսլամական Հանրապետությունից՝ -17.2%, Միացյալ Նահանգներից՝ -31.7%, Ճապոնիայից՝ -14.1%:

2.2 ՕՏԱՐԵՐԿՐՅԱ ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԶՈՒՏ ՀՈՍՔԵՐ

Օտարերկրյա ներդրումների զուտ հոսքերի ծավալը կազմել է մոտ 81.6 մլրդ դրամ (բացարձակ փոփոխությունը կազմում է -36.8 մլրդ դրամ), որից ուղղակի ներդրումների զուտ հոսքերը՝ կազմել են 62.7 մլրդ դրամ (բացարձակ փոփոխությունը կազմում է -6.7 մլրդ դրամ):

Ըստ գործունեության տեսակների՝ ընդամենը ներդրումների զուտ հոսքերը հիմնականում ուղղվել են՝

- ⇒ հանքագործական արդյունաբերության հարակից գործունեություն. 40.9 մլրդ դրամ, որից ուղղակի ներդրումներ՝ 41.8 մլրդ դրամ, երկրները՝ Միացյալ Թագավորություն և Ռուսաստան,
- ⇒ էլեկտրականության, գազի, գոլորշու և լավորակ օդի մատակարարում. 40.4 մլրդ դրամ, որից ուղղակի ներդրումներ՝ 4.0 մլրդ դրամ, երկրները՝ Լյուքսեմբուրգ, Ռուսաստան, ԱՄՆ,
- ⇒ կացության կազմակերպում. 32.5 մլրդ դրամ, որից ուղղակի ներդրումներ՝ 30.9 մլրդ դրամ, երկրները՝ Կիպրոս, Իտալիա, ԱՄՆ,
- ⇒ շենքերի շինարարություն. 9.0 մլրդ դրամ, ուղղակի ներդրումներ չեն եղել, երկրներ՝ Վիրջինյան կղզիներ, ԱՄՆ,
- ⇒ խմիչքների արտադրություն. 8.6 մլրդ դրամ, որից ուղղակի ներդրումներ՝ 7.9 մլրդ դրամ, երկրները՝ Ֆրանսիա, Միացյալ Թագավորություն, Լյուքսեմբուրգ,
- ⇒ հեռահաղորդակցություն. 7.2 մլրդ դրամ, որից ուղղակի ներդրումներ՝ -10.4 մլրդ դրամ, երկրներ՝ Ֆրանսիա, Լիբանան,
- ⇒ ծխախոտե արտադրատեսակների արտադրություն. 6.9 մլրդ դրամ, ուղղակի ներդրումներ չեն եղել, երկիրը՝ Կանադա,
- ⇒ հիմնային մետաղների արտադրություն. -13.3 մլրդ դրամ, որից ուղղակի ներդրումներ՝ 5.8 մլրդ դրամ, երկրներ՝ Գերմանիա, Ռուսաստան, Միացյալ Թագավորություն,
- ⇒ բուսաբուծություն ու անասնաբուծություն, որսորդություն և հարակից ծառայություններ. 4.1 մլրդ դրամ, որից ուղղակի ներդրումներ՝ 3.5 մլրդ դրամ, երկրներ՝ Արգենտինա, Ռուսաստան:

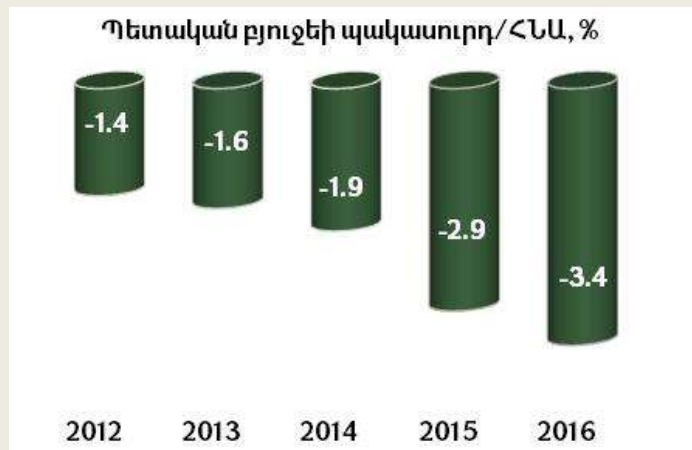
3 ՊԵՏԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵ ԵՎ ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔ

3.1 ՊԵՏԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵ

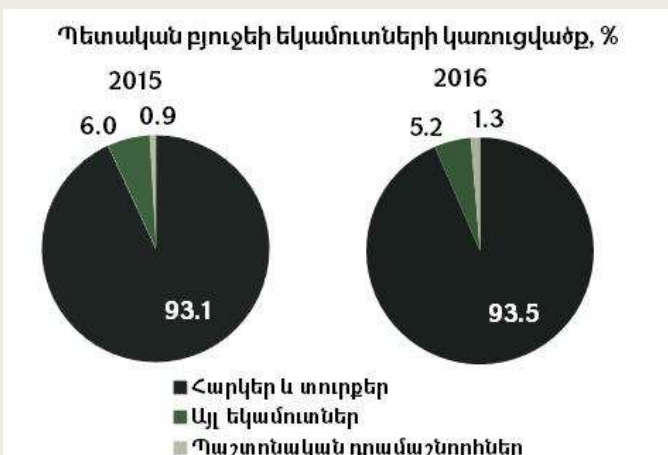
Պետական բյուջեի եկամուտների աճը 2015 թվականի համեմատությամբ կազմել է 0.7%, ծախսերինը՝ 2.4%: Բյուջեի պակասուրդը կազմել է 170.5 մլրդ դրամ:

ՀՀ պետական բյուջեի ցուցանիշներ, մլրդ ՀՀ դրամ					
	2012	2013	2014	2015	2016
Եկամուտներ	946.2	1071.4	1144.8	1147.2	1155.0
Ծախսեր	1006.1	1142.9	1235.1	1293.9	1325.5
Պակասուրդ	-59.9	-71.5	-90.3	-146.7	-170.5

Պետական բյուջեի պակասուրդի աճին զուգահեռ 2012-2016թ.թ. աճել է նաև պետական բյուջեի պակասուրդ/ՀՆԱ ցուցանիշը: Հարկային եկամուտներ/ ՀՆԱ ցուցանիշը հաշվետու ժամանակահատվածում 2012 թվականի համեմատ նվազել է 0.7 տոկոսային կետով:

Պետական բյուջեի հարկերի և տուրքերի գծով մուտքերի աճը կազմել է 1.1%, պաշտոնական դրամաշնորհներինը՝ 50.6%, իսկ այլ եկամուտների գծով մուտքերը նվազել են 13.3%-ով: Բյուջեի հարկերի և տուրքերի գծով մուտքերի աճին նպաստել են հիմնական հարկատեսակների գծով 2015 թվականի համեմատ հավաքագրման գրանցված աճերը:

Մասնավորապես, եկամտային հարկի գծով՝ 6.7% (պետական բյուջեի եկամուտների կառուցվածքում՝ 28.8%), շահութահարկի գծով՝ 22.7% (կառուցվածքում՝ 11.0%), ակցիզային հարկի գծով աճը կազմել է 22.0% (կառուցվածքում՝ 5.2%), պետական տուրքի գծով՝ 2.8% (կառուցվածքում՝ 2.9%), շրջանառության հարկի գծով՝ 28.7% (կառուցվածքում՝ 1.3%), նպատակային սոցիալական վճարների գծով՝ 23.0% (կառուցվածքում՝ 1.2%) և հաստատագրված վճարների գծով՝ 3.1% (կառուցվածքում՝ 0.3%):

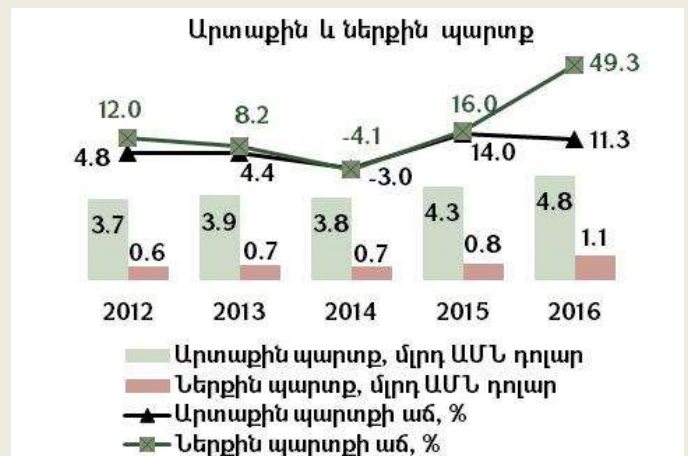
Նվազում է գրանցվել ավելացված արժեքի հարկի գծով՝ -7.7% (կառուցվածքում՝ 33.9%), հողի հարկի գծով՝ -90.9% (կառուցվածքում՝ 0.0%), մաքսատուրքերի գծով՝ -9.9% (կառուցվածքում՝ 4.8%), բնական պաշարների օգտագործման և շրջակա միջավայրի պահպանման համար վճարների գծով՝ -15.9% (կառուցվածքում՝ 2.4%) և պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարների գծով՝ -98.9% (կառուցվածքում՝ 0.0%):

Պետական բյուջեի ծախսերից ընթացիկ ծախսերի գծով գրանցվել է 3.3% աճ: Ընթացիկ ծախսերից նվազում է գրանցվել միայն ծառայությունների և ապրանքների ձեռք բերման գծով ծախսերի մասով՝ -37.6%: Ոչ ֆինանսական ակտիվների հետ գործառնությունների գծով ծախսերը նվազել են 12.0%-ով:

Ըստ գործառնական դասակարգման խմբերի պետական բյուջեի ծախսերը աճել են. ընդհանուր բնույթի հանրային ծառայությունների գծով ծախսերը՝ 10.7%-ով, պաշտպանության գծով ծախսերը՝ 6.7%-ով, կրթության գծով ծախսերը՝ 0.6%-ով և սոցիալական պաշտպանության գծով ծախսերը՝ 3.3%-ով: Մնացած ծախսերի գծով գրանցվել են նվազումներ:

3.2 ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔ

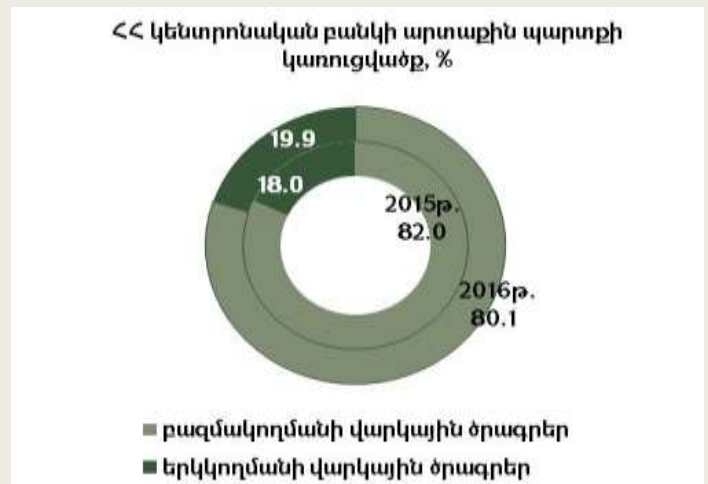
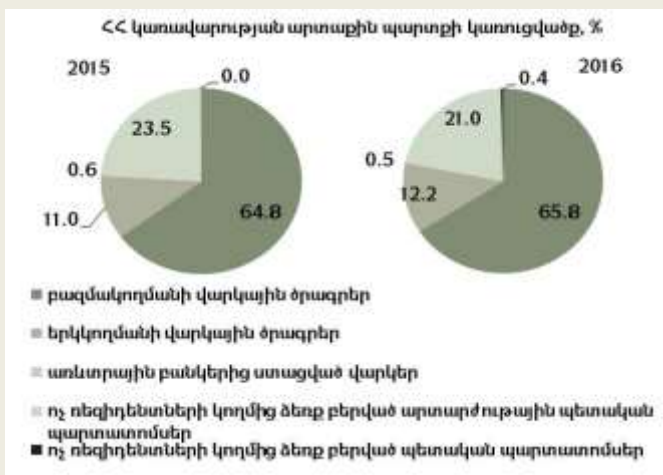
Պետական պարտքը 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել է 5.9 մլրդ ԱՄՆ դոլար, աճը նախորդ տարվա համեմատ՝ 17.0%: Արտաքին պետական պարտքը կազմել է 4.8 մլրդ ԱՄՆ դոլար, աճը՝ 11.3%, իսկ ներքին պարտքը՝ 1.1 մլրդ ԱՄՆ դոլար, աճը՝ 49.3%:

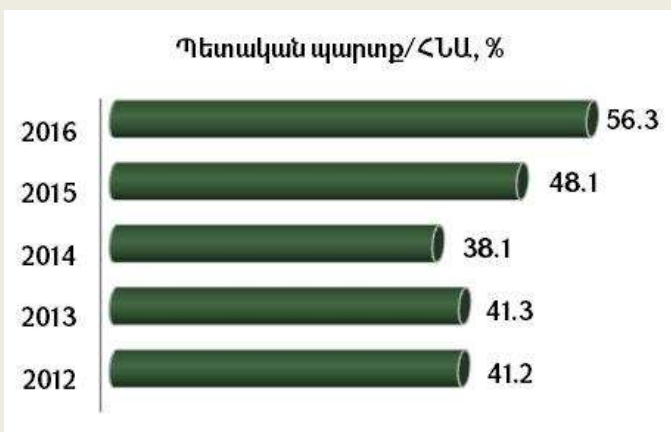
Արտաքին պետական պարտքի կառուցվածքում 0.5 տոկոսային կետով ավելացել է ՀՀ կառավարության պարտքը (աճը կազմել է 12.0%): ՀՀ կենտրոնական բանկի պարտքի աճը կազմել է 5.9%: Վերջինիս գերակշիռ մասը կազմող բազմակողմանի վարկային ծրագրերի գծով գրանցվել է 3.5% աճ, երկրորդ բաղադրիչով՝ երկկողմանի վարկային ծրագրեր՝ աճը կազմել է 17.2%:

ՀՀ կառավարության պարտքի կառուցվածքում 1.2-ական տոկոսային կետով ավելացել են բազմակողմանի վարկային ծրագրերի և երկկողմանի վարկային ծրագրերի տեսակարար կշիռները (աճերը համապատասխանաբար՝ 13.7 և 24.1%), ոչ ռեզիդենտների կողմից ձեռք բերված պետական պարտատոմսերի տեսակարար կշիռն ավելացել է 0.3 տոկոսային կետով (աճը՝ 10 անգամ), իսկ առևտրային բանկերի կողմից ստացված վարկերի տեսակարար կշիռը չի փոխվել (նվազել է 3.1%-ով):

Տեսակարար կշռի 2.1 տոկոսային կետով նվազում է գրանցվել ոչ ռեզիդենտների կողմից ձեռք բերված արտարժույթային պետական պարտատոմսերի գծով (աճը՝ 0.3%):

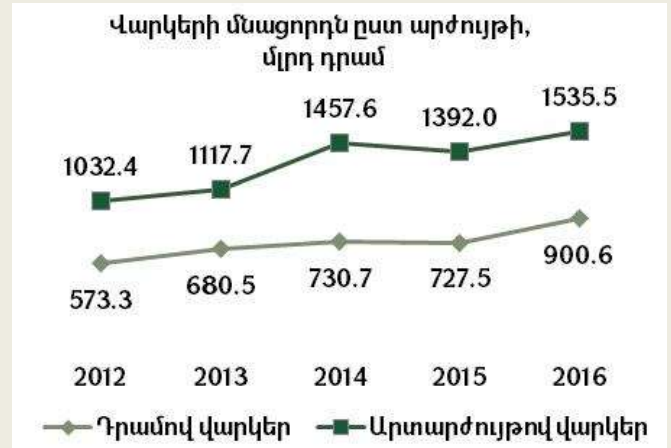

Նշված զարգացումների արդյունքում դոլարային հարաբերակցությամբ 2015թվականի համեմատ 8.2 տոկոսային կետով ավելացել են պետական պարտք/ՀՆԱ և 4.7 տոկոսային կետով արտաքին պարտք/ՀՆԱ հարաբերակցությունները:

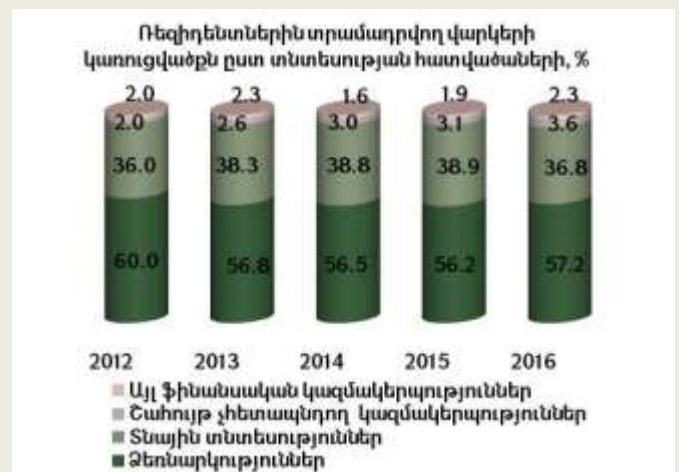
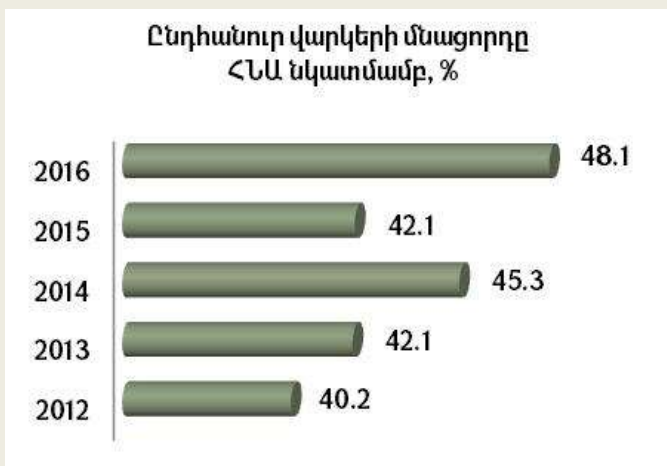

4 ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՎԱՐԿԱՎՈՐՈՒՄ

Առևտրային բանկերի կողմից տրվող ընդհանուր վարկերի մնացորդը նախորդ տարվա -3.1% նվազման դիմաց 2016 թվականին աճել է 14.9%-ով՝ կազմելով 2.44 տրլն դրամ: Ընդհանուր վարկերի կառուցվածքում շարունակում է գերակշռել արտարժույթով տրամադրված վարկերի տեսակարար կշիռը, որը 2016 թվականին կազմել է 63.0%՝ 2015 թվականի 65.7%-ի դիմաց:

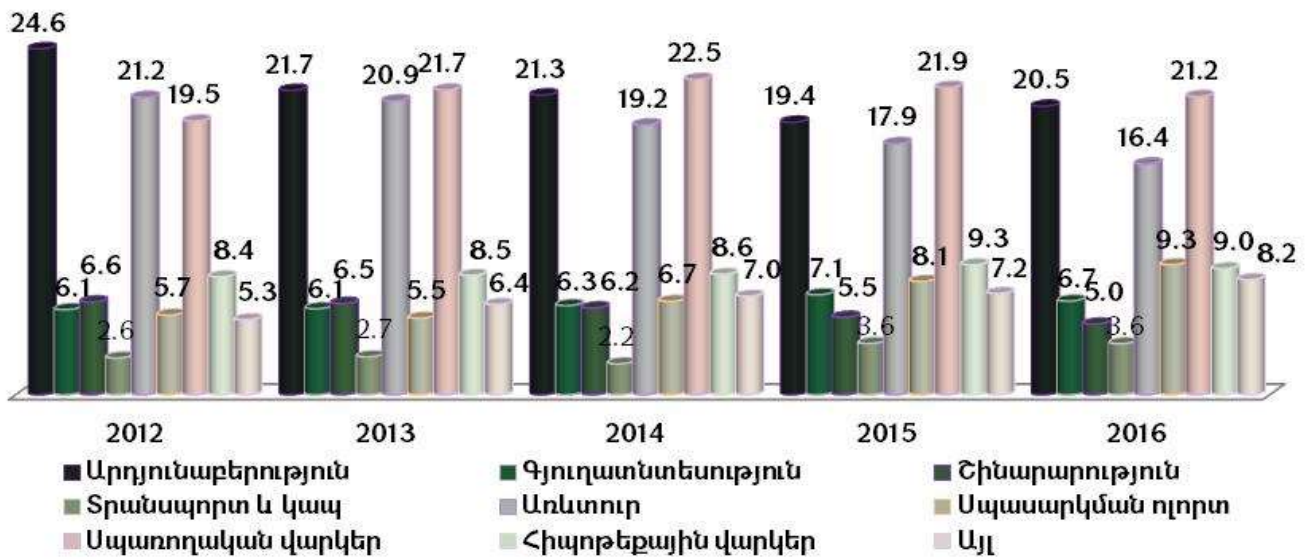
Ընդհանուր վարկեր/ՀՆԱ ցուցանիշը 2016թ. կազմել է 48.1%, իսկ միայն ռեզիդենտներին տրամադրված ընդհանուր վարկերի մնացորդ/ՀՆԱ ցուցանիշը՝ 40.3%: Վարկերի մնացորդում ևս շարունակում է գերազանցել ռեզիդենտներին տրամադրված վարկերի տեսակարար կշիռը, թեև ծավալով ռեզիդենտներին տրամադրված վարկերի մնացորդը 2015թ. համեմատությամբ աճել է 5.6%-ով, իսկ ոչ ռեզիդենտներին՝ 2.8 անգամ (արդյունքում՝ 7.7 տոկոսային կետով ավելացել է ոչ ռեզիդենտների մասնաբաժինը):

Ըստ ճյուղերի բաշխվածքի ռեզիդենտներին տրամադրված վարկերի կառուցվածքում շարունակում են գերազանցել արդյունաբերության, առևտրի և սպառողական վարկերի տեսակարար կշիռները, որոնց գումարային մասնաբաժինը կազմում է 58.2%:

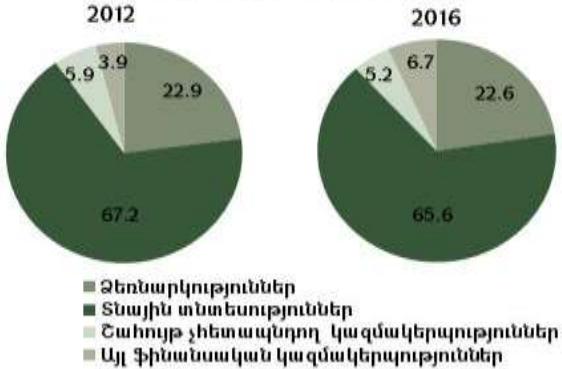
Ռեզիդենտներին տրամադրված ընդհանուր վարկերի կառուցվածքում ավելացել են արդյունաբերության և սպասարկման ոլորտներին ուղղված վարկերի մնացորդների տեսակարար կշիռները՝ համապատասխանաբար 1.1 և 1.2 տոկոսային կետերով, ի հակադրություն վերջիններիս՝ նվազել են գյուղատնտեսության՝ 0.4, շինարարության՝ 0.5, առևտրի՝ 1.5, սպառողական վարկերի՝ 0.7 և հիփոթեքային վարկերի՝ 0.3 տոկոսային կետերով, վարկերի մնացորդների տեսակարար կշիռները:

«Նեգիդենտներին առևտրային բանկերի կողմից տրամադրված ընդհանուր վարկերի կառուցվածքն ըստ ճյուղերի, %»

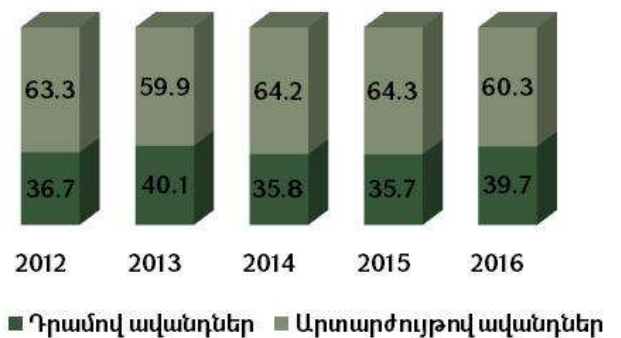

Ունեցողներից առևտրային բանկերի կողմից ներգրավված ավանդների կառուցվածքում շարունակում են գերակշռել արտարժույթով ավանդները՝ 60.3%, որը նախորդ տարվա համեմատ նվազել է 4.0 տոկոսային կետով:

Ունեցողների ավանդների կառուցվածքն ըստ տնտեսության հատվածների, %

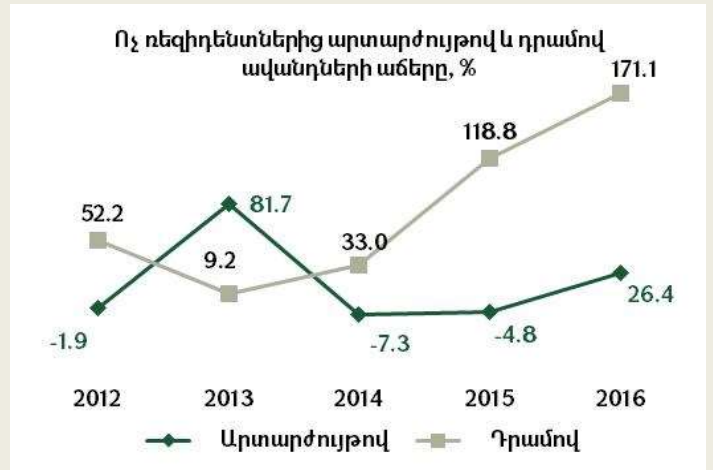
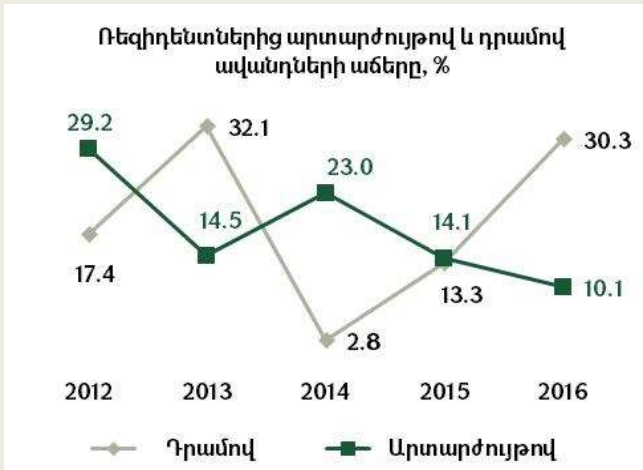

Ունեցողներից առևտրային բանկերի կողմից ներգրավված ավանդների կառուցվածքը, %

2016 թվականին ունեցողների կողմից ներգրավված դրամով ավանդները 2015 թվականի համեմատությամբ աճել են 30.3%-ով՝ նախորդ տարվա 13.3%-ի դիմաց, իսկ արտարժույթով ավանդների աճը կազմել է 10.1%՝ նախորդ տարվա 14.1% աճի դիմաց:

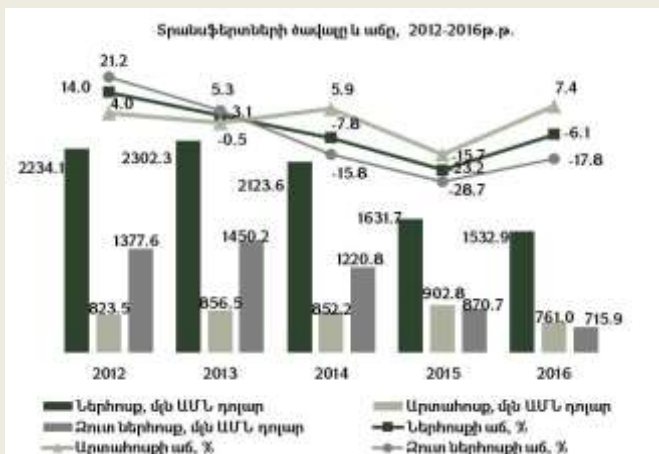
Ըստ ավանդների ժամկետայնության՝ ունեցողների կողմից կատարված թե՛ դրամով և թե՛ արտարժույթով ավանդների կառուցվածքում շարունակում են մեծ տեսակարար կշիռ ունենալ ժամկետային ավանդները, որոնք 2016 թվականին կազմել են համապատասխանաբար 63.5 և 77.3%: Դրամով ժամկետային ավանդների 60.5%-ը բաժին է ընկնում տնային տնտեսություններին, իսկ ցպահանջ ավանդների կառուցվածքում գերակշռում են ձեռնարկությունները՝ 45.8% է (95.0%-ը մասնավոր ձեռնարկությունների ավանդներն են):

Արտարժույթով ժամկետային ավանդներում տնային տնտեսությունների ավանդների մասնաբաժինը՝ 83.3%: Արտարժույթով ցպահանջ ավանդների 47.2%-ը ձեռնակություններից ներգրավված ավանդներն են (96.9%-ը մասնավոր ձեռնարկություններից):

5 ՏՐԱՆՍՖԵՐՏՆԵՐ

2016 թվականին տրանսֆերտների ներհոսքը կազմել է 1532.9 մլն ԱՄՆ դոլար, 2012 թվականի համեմատ նվազելով 31.4%-ով, արտահոսքը կազմել է 761.0 մլն ԱՄՆ դոլար՝ նվազելով 7.6%-ով: Արդյունքում զուտ ներհոսքը հաշվետու ժամանակահատվածում 2012 թվականի համեմատ նվազել է 48.0%-ով:

Տրանսֆերտների ներհոսքի կառուցվածքում շարունակում է գերակշռել Ռուսաստանից ստացված տրանսֆերտների մասնաբաժինը, որը 2016 թվականին կազմել է ընդհանուր ներհոսքի 58.5%-ը՝ 2012 թվականի 73.5%-ի դիմաց: